

Diklofenak

tolkad enligt

Traditionell Kinesisk Medicin

Linda Limar

Examensarbete

www.akupunkturakademin.se

linda.s.limar@gmail.com

1. Bakgrund

I mitt jobb som massageterapeut och akupunktör möter jag ofta patienter som medicinerats med någon typ av diklofenak. Ibland tas medicinen enligt läkares förskrift under en kortare period men titt som tätt har mina patienter tagit diklofenak under en längre period mot exempelvis långvarig muskulär smärta efter eget bevåg. Många av dessa patienter upplever efter en tid biverkningar av medicinen - framförallt upplever de problem med magen.

1.2 Syfte

Syftet är att tolka läkemedlet diklofenak med dess verkan och biverkan ur ett Traditionell Kinesisk Medicin perspektiv för att enklare kunna hjälpa denna grupp patienter med balanserande behandlingar.

1.3 Metod

För att hitta information om diklofenak använde jag mig av både internet och facklitteratur (se källförteckning). För att sedan översätta dess egenskaper till Traditionell Kinesisk Medicin har jag använt mig av förvärvad kunskap från min utbildning inklusive kurs litteratur (se källförteckning). Jag kommer härnäst förkorta Traditionell Kinesisk Medicin till TKM.

2. Diklofenak på marknaden

Det finns flera läkemedel på marknaden med denna aktiva substans: Eeze, Voltaren, Diklofenak Mylan och Diklofenak Orifarm för att nämna några. Diklofenak förekommer receptfritt och är receptbelagt från 50 mg/dos och uppåt.

2.1 Diklofenak ur ett västerländskt perspektiv

Diklofenak är en substans som tillhör läkemedelsgruppen NSAID (Non Steroidal Antiinflammatory Drug). NSAID-läkemedel hämmar aktiviteten av enzymet cyklooxygenaser (COX). Cox 1 förekommer i nästan all vävnad och är viktig för många fysiologiska funktioner bla med en skyddande effekt på magens slemhinna. Cox 2 bildas i akut inflammerad vävnad och är även viktig för njurcirkulationen.

Cox bidrar till bildande av prostaglandiner som i sin tur påverkar inflammatoriska processer i kroppen, förstärker impulsbildning i smärtnerver och påverkar kroppstemperaturen.

2.2 Diklofenaks verkan ur västerländskt perspektiv

Diklofenak verkar

- smärtlindrande
- febernedsättande
- inflammationsdämpande

Diklofenak behandlar bla reumatiska sjukdomar såsom ledgångsreumatism och artros.

Tyvärr finns det en rad biverkningar som är mer eller mindre vanliga. Risken för biverkningar ökar ju längre tid man använder läkemedlet och på hur hög dos man tar. Äldre personer löper större risk för biverkningar än yngre. Jag har listat de vanligaste biverkningarna först och de mer sällan förekommande sist.

Risken för biverkningar ökar också i och med att det finns flera receptfria läkemedel på den svenska marknaden vilket kan leda till felaktigt och överdrivet användande.

Möjliga biverkningar är

Vanliga fler än 1 av 100 användare

- kan orsaka magsår och magsmärta
- illamående
- diarre'
- ökad gasbildning
- huvudvärk
- nässelutslag

Sällsynta (förekommer höst färre än 1 av 1000 användare)

- ödem
- inflammation i magsäcken
- blod i avföringen
- gulsot

3. Diklofenak ur ett TKM perspektiv

Om man tolkar diklofenaks effekter och biverkningar ur ett TKM perspektiv kan de sammanfattas enligt följande lista:

- **Smärtlindrande**

Smärta förekommer enligt TKM när det uppstår en stagnation. Det kan vara en qi stagnation eller qi- och blod stagnation. Stagnation av qi kan med tiden även medföra slemansamlingar. Dessa kan också bidra till smärta. Stagnation kan uppstå av flera orsaker.

Inre eller yttre kyla kan sakta ner flödet av qi i kroppen tills det att antingen qi eller både qi och blod stagnerar.

Yttre trauma kan skapa stagnation i samband med kroppens reaktion på traumat i form av ansamling av fukt (svullnad).

Hetta kan skapa stagnation i och med att vätskorna hettas upp och konsumeras tills torra uppstår.

Stress och nedtryckta emotioner kan stagnera flödet av qi, främst och primärt levers qi som enligt 5 elementscykeln vidare stör andra element.

Enligt detta tyder jag det som att diklofenak cirkulerar qi och blod och verkar skingrande.

- **Febernedsättande**

Febern är kroppens försvar för att mota bort bakterier eller virus. Feber är ett yang tillstånd (hetta). En medicin som motverkar feber tyder jag enligt TKM som kylande.

- **Inflammationsdämpande**

När inflammation uppstår blir ett visst område blir rött, svullet, varmt och ömt. Enligt TKM tolkar man detta som ett tillstånd av hetta och fukt.

Färgen röd och känslan av varmt är yangattribut och symptomen svullet och ömt tyder på fukt eller hetta/fukt. Inflammation kan uppstå

lokalt och påverkar då de lokala meridianerna. Är det en mer generell inflammation i kroppen kan den påverka Yang i hela kroppen. Med detta tyder jag medicinen som kylande och skingrande.

Diklofenak behandlar reumatiska sjukdomar såsom ledgångsreumatism och artros.

- Ledgångsreumatism tolkas inom TKM som Bi syndrom. Det innebär att qi och blod hindras att flöda fritt i meridianerna till följd av vind, kyla och fukt. Jag tolkar här diklofenak som att den cirkulerar qi och blod för att lindra smärtan och att den verkar skingrande för att påverka fukten.
- Att den ingår i behandlingen av artros tyder jag som enbart som en symptom behandling dvs man behandlar smärtan i samband med artros inte själva roten till tillståndet varför jag här väljer att inte gå närmare in på artros utan att se den som smärtlindrande (se ovan).

3.1 Biverkningar

- Kan orsaka magsår och magsmärtor
Magsår och magsmärtor i kombination tolkar jag som stagnation i Magen som kan leda till hetta i Magen. Stagnationen kommer troligtvis från att Lever qi stagnation har invaderat Magen.
Hettan kan också komma av att Mjälten (yin) är svag och inte klarar av att reglera Magen (yang) och hetta uppstår.
- Illamående
Illamående kan bero på flera olika saker. Det beror på en stigande Mag qi till följd av bla stagnerad Mag qi eller Eld i Magen. I de båda fallen är Magens nedåtgående rörelse satt ur balans. Det kan också bero på att Mjälten är invaderad av Fukt och i sin fullhet stör Magens sänkande förmåga. Illamående kan också bero på en rebellisk lever qi som invaderar Jord elementet horisontalt enligt 5 element cykeln.

- Diarre'
 Diarre kan bero på Mjälte qi eller yang brist som gör att Mjältens uppåtgående rörelse inte kan hålla vätskorna på plats. Leverns qi som invaderar Jordelementet kan vara orsaken till obalansen i Mjälten. Det kan också bero på Njure yang brist som inte kan kontrollera vätskorna i nedre jiao. Ännu en orsak kan vara Fukt/Hetta i Tjocktarmen där fukten stör tjocktarmens funktion att absorbera vätskor vilket leder till diarre'.
- Ökad gasbildning
 En ökad gasbildning beror på stagnerad qi i tarmen. Det beror oftast på brist i Mjältens qi eller yang. Bristen på qi leder till stagnation. Mjälten står för transport och transformation av mat och vätskor. Om denna funktion är ur balans kommer inte maten att omvandlas på bästa sätt och gasbildning blir till följd.
- Huvudvärk
 Huvudvärk har en rad orsaker inom TKM och man skiljer på flera olika typer av huvudvärk. Med tanke på ovanstående biverkningars natur utgår jag ifrån att det är en huvudvärk som berör Jordelementet. Fukt från Jordelementet kan blockera klar qi att stiga till huvudet genom Magens meridian och på så sätt skapa huvudvärk. Denna typ av huvudvärk är då av den molande, tunga typen.
- Nässelutslag
 Nässelutslag är upphöjda, hudfärgade eller blekröda utslag. Karaktäristiskt för nässelutslag är att de kan både uppstå snabbt och försvinna snabbt. Ofta kliar de och de kan vara av den kroniska eller akuta typen. I det här fallet eftersom det är en biverkning som kan uppstå torde den vara akut. Enligt TKM beror den akuta typen på Vind/Hetta. Det snabba förloppet beror på hettan (yang) och det som får utslagen att flytta på sig och klia beror på vind.

Sällsynta (förekommer höst färre än 1 av 1000 användare)

- Ödem

Man skiljer på ödem beroende på var någonstans i kroppen det förekommer. Om det förekommer i övre jiao beror det på yangbrist i Lungan. Om det förekommer i mellersta jiao beror det på yangbrist i Mjälten och förekommer det i nedre jiao beror det på yangbrist i Njurarna. Men sammanfattningsvis så beror ödem i de flesta fall på ansamling av fukt till följd av yangbrist.

- Inflammation i magsäcken

Inflammation i magsäcken är Hetta i Magen eller stagnation i Magens qi. När Magen är i fullhet så är Mjälten svag.

- Blod i avföringen

Blod i avföringen kan bero på antingen att Mjälten är svag och inte klarar att hålla blodet på plats. Det kan också bero på hetta i Tjocktarmen och att hettan drar ut blod från dess kanaler.

- Gulsot

Enligt TKM skiljer man mellan gulsot orsakad av fullhet kontra gulsot orsakad av brist. Med tanke på ovan nämnda biverkningar väljer jag att se denna gulsot som en brist typ. En möjlig anledning karaktiseras av att Mjälten som ska skapa blod är svag och det medför en blodbrist i Levern, som ska "hålla blod" vilket i sin tur leder till Lever qi stagnation och att gallan inte flödar som den ska. En annan möjlig orsak är att det uppstått fukt i Gallblåsans meridian. Den fukten är då ett resultat av att Mjältens qi är svag och inte orkar omvandla vätskor på rätt sätt vilket leder till en fuktansamling i mellan jiao, närmare bestämt Gallblåsan.

4. Resultat

Sammanfattningsvis tolkar jag diklofenak som kylande och skingrande. Det kan tyckas motsägelsefullt att diklofenak är kylande när det finns flera biverkningar med hetta attribut. Jag tolkar det som att den kyler och skingrar Yin organen i kroppen. Den påverkar framför allt Mjälte, Lever och Lunga. Mjälten är mycket känslig för kyla då den tappar sin yang styrka. Mjältens yang ska transformera fukt och mat och hålla allt på plats i kroppen. Levers yang ska hålla flödet av qi fritt i hela kroppen och om det störs kan leda till Lever qi stagnation. Om Mjältens yang inte kan omvandla fukt kan fukten föras vidare till Lungan enligt 5 elementsteorin som sedan förvarar fukten (därav ödem).

Om tex Mjältens qi,yin eller yang blir svag kan det leda till hetta i Magen. Om Levers qi stagnerar kan det leda till stagnerad Mag qi som vidare kan utvecklas till hetta i Magen.

Det står på bipacksedlarna till olika diklofenakpreparat att gamla människor får värre symptom än yngre vilket kan förklaras med att deras allmänna qi är svagare än yngre människors.

5. Diskussion

Jag tycker att man ska vara väldigt försiktig med medicinering av diklofenak. Den marknadsförs som inflammationsdämpande men på sikt skapar den ännu större obalanser i kroppen. Jord elementet med Mage/Mjälte står för att skapa ny qi och blod och är dessa funktioner störda försvagar man kroppen ytterligare.

6. Källförteckning

<http://www.1177.se>

<http://www.fass.se>

<http://www.diklofenak.se>

Treating pain with traditional chinese medicine
av Dagmar Riley, 2003

Illustrerad farmakologi 2
av T. Simonsen et al, 2002

Människokroppen
av J. G. Bjålie et al, 1998

The Foundations of Chinese Medicin
av G. Maciocia, 2005

Diagnosis in Chinese Medicine
Av G Maciocia, 2004